Цана асобнага нумару 15 гр. Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 88 (139). Вільня, Серада 30 Лістападу 1927 г. Год III

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
Вільня, Вострабрамская 8—1.
(Wilno, ul. Ostrobramska 8- 1):

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцау 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Канчатак і пачатак.

28 г. лістападу закончыў сваё істнаваньне польскі парлямант — Сойм і Сэнат. Аб гэтым выданы п. прэзыдэнтам адпаведны дэкрэт. Вось гэта і ёсьць канчатак. Але-ж заўсёды і ўсюды здараецца так, што дзе адно канчаецца, там распачынаецца нешта іншае. У даным выпадку ў справе парляманту, калі закончыў жыцьцё Сойм і Сэнат папярэдніх выбараў 1922 году, павінны распачацца выбары паслоў і сэнатараў да новага Сойму і Сэнату. Перад нашым Беларускім Народам паўстала пытаньне найвялікшага значэньня, значэньня, проста такі рашаючага...

Як-жа мы яго вырашым?

У гэтакіх выпадках калі чалавек становіцца перад пытаньнем далейшай працы, дзейнасьці, падарожы ці змаганьня, звычайна ён прызадумваецца. Прыме горача справу да сэрца, шырэй зірне навакола і, штогалоўнае, узварушыць свой мозг, каб тэй сілай, якая знаходзіцца ў ім скантатаваць сваё палажэньне, сваю моц, магчымасьці, прылады і сродкі. Дык зробім гэта і мы!..

Калі мы возьмем пад развагу беларускую справу ў Польшчы, дык можам прыкмеціць адно, што з намі будуць лічыцца пастолькі, паскольні мы выявім сябе, як пэўны аўтарытэт, як значны дзейнік, як прыкметную сілу. Аб тым, што гэта неабходна нам, выказаўся на'т і жыдоўскі прадстаўнік знаны дзеяч Грунбаўм, які ў гутарцы з карэспандэнтам польскае газэты, сказаў, што дзе-дзе, а ў Польшчы, дык лічацца з сілаю. Чым больш сьмеласьці ў барацьбе, тым больш надзеі на перамогу. Калі Жыды ня будуць мець сілы і значэньня,—яны ня змогуць заваяваць сабе таго, што трэба. Вось як выказаўся жыдоўскі дзеяч! Гэтыя словы не мінаюць і нас, і мы павінны сказаць тое самае.

Але-ж мала таго, што мы скажам, нам трэба зрабіць нешта рэальнае! Нам трэба паказаць сваю сілу! І вось на гэта надходзіць час—выбары паслоў і сэнатараў.

Перадусім мы павінны, як кажуць, зарубіць сабе на носе, што мы павінны, пашоўшы на выбары, выбраць таго, хто зьяўляецца запраўды годным нашай увагі. Аб гэтым мы павінны былі дазнацца з тэй працы, якую выявілі нашыя дзеячы за папярэдні пэрыяд часу. Перадусім мы павінны ведаць, што толькі той, хто зьяўляецца запраўды Беларусам без усякае нявольніцкае псыхалёгіі, якая клоніць да выслугоўваньня перад чужынцамі, можа бараніць нашыя інтарэсы без усякай прадажнасьці. Ясна, што той, хто цяпер працуе пад наглядам і кіраўніцтвам чужых і варожых нам сілаў, тагды, калі-б і меў магчымасьць ухіліцца ад гэтае службы, будзе для ўласнае карысьці імкнуцца да выслугоўваньня. Гэта адно, а вось і другое.

Есьць і такія варожыя сілы, якія паўстаюць для таго, каб хітрасьцю, абманам і пустымі абяцанкамі выкарыстаць Беларусаў і пакіраваць іх лёс да нядолі, а народ да зьніштажэньня і да заглады. Так што як відзім — справа выбараў, рэч цяжкая. Выбары вымагаюць асаблівае ўвагі. Дык ці маем мы на гэта сілу і жаданьне?

У поўным значэньні гэтага пытаньня—дык не! Але-ж у вялікай частцы, дык але!.. Але, мы ўжо зрабілі вялікі поступ, значны крок наперад, мы ўжо заканчваем сваё адраджэньне і сталі ў сваей масе — Народам з выразным беларускім абліччам.

Нажаль, ёсьць і такія сярод нас, якія яшчэ ўсё блудзяць! Бо калі-б не было-б блуднікаў, дык ня было-б паўлюкевічаўшчыны ды ўмястоўшчыны. Не было-б тых штучных „зьездаў", якія арганізуюць Паўлюкевіч ды Умястоўскі. Хіба-ж кожнаму Беларусу добра ведама і зразумела, што яны працуюць, як найміты чужынцаў, працуюць для таго, каб трымаць наш Народ і на далей у цемры ды нядолі.

Раз і на заўсёды павінны мы выкінуць усякую лёгкавернасьць і ветраннасьць, ды нідзе і ніколі і ні ў якім выпадку не даваць абсалютна ніякага, ані спагаду ані падтрыманьня ўсім гэтакім авантурнікам. Мы павінны трымацца тых, якія стаяць на грунце нацыянальным, якія бароняць наш Народ ад усякіх нацыянальных уціскаў і сацыяльных несправядлівасьцяў, вядучы за гэта пасільную барацьбу і змаганьне.

Скарга.

ВОКАМ ПА СЬВЕЦЕ.

X.

Як-бы ў адказ на француска-югаслявянскі прыяцельскі дагавор, Італія і Альбанія падпісалі дагавор аб саюзе. Гэтае здарэньне па сутнасьці ня вельмі значнае дало прычыны бачыць новую магчымасьць пачатку вайны на Балканах, толькі ўжо ў шырэйшым маштабе.

Справа ў тым, што так ці іначай, а сучасная мусалінаўская Італія выяўляе свае захопніцкія замеры адносна Югаславіі, аб праўдзівасьці гэтага найвыразьней гавора нова падпісаны дагавор з Альбаніяй. Альбанія маленькая дзяржава пры Адрыятыцкай затоцы, церав якую мая лучнасьць з Італіяй. З другога боку Альбанія мяжуецца з Югаславіяй да якое адносіцца варожа. І вось, сама па сабе Альбанія ня страшна Югаславіі, але-ж дзякуючы свайму суседзтву, дае магчымасьць Італіі, у выпадку вайны, напасьці на Югаславію з іншага боку (бо Італія мае і сваю ўласную мяжу з Югаславіяй).

Вышэй успамінаецца, шырэйшы маштаб балканскай вайны, а гэта азначае тое, што калі-б распачалася вайна Італіі а Югаславіяй, дык магчыма ім (а пераважна Югаславіі) прышлі-б на падмогу іншыя дзяржавы. Пры гэтым трэба ўспамянуць і тое, што да француска-югаславянскага дагавору зьявіла жаданьне прыстаць і Грэцыя, а паміма гэтага Югаславія мае палітычны кантакт і з Румыніяй ды Чэхаславакіяй.

Ці прышлі-б на па падмогу Югаславіі гэтыя яе прыяцелькі, ня ведама. Асабліва Румынія, якая цяпер перажывае ўнутранія трывогі, паўстаўшыя з прычыны ня выясьненай і нявырашанай сытуацыі каралеўскай улады. Як ужо ведама, дык на румынскім каралеўскім прастоле „засядае" шасьцігадовы кароль Міхал, ясна што за яго правяць апякуны. Яго-ж бацька Кароль у сваім часе пазбаўлены каралеўскага права зьяўляе жаданьне вярнуцца да ўлады над Румыніяй, але-ж гэтаму працівілася ўрадавая партыя на чале якой стаяў выдатны румынскі палітычны дзеяч Янель Братыяну. Братыяну зьяўляўся галоўным праціўнікам Кароля, а дзеля гэтага самага распачаў рэпрэсіі проці тых, хто жадаў, а знача і працаваў на карысьць павароту да ўлады Кароля. У сувязі з гэтым адбыўся нават судовы працэс над каралістам Мануілеску, які быў апраўданы. Адбыўся і іншы суд — суд над Братыяну, які быццам быў атручаны, а цераз гэта нядаўна і пашоў на новы сьвет. Пасьля сьмерці Братыяну ўнутраняя сытуацыя ў Румыніі завастрылася. Чакаюць новых падзеяў...

Вось як выглядае справа балканскага вулькану, які ў сваей мінуўшчыне ня раз паслужыў прычынай да крывавых міжнародавых расправаў.

Але-ж усе гэтыя балканскія справы неяк адыходзяць у цень дзякуючы новаму фактару непакою: дзякуючы польска-літоўскім спрэчкам.

Ад часу, калі Польшча захапіла Вільню, якую бальшавікі, як прадстаўнікі расейскае ўлады адступілі Літве, паміж Польшчаю і Літвою лічыцца ваенны стан. Гэтыя дзьве дзяржавы ня маюць паміж сабою нармальных зносінаў і вечна знаходзяць прычыны для новых і новых непаразуменьняў і канфліктаў. У папярэдніх часох непаразуменьне цягнулася дзякуючы, таму, што Літва жадала звароту сабе Вільні, якое Польшча і ня думала зьвяртаць. А вос апошнімі часамі, дык запраўды здараюцца такія праявы якія выклікаюць агульнае зьдзіўленьне і трывогу за спакой.

Справа ў тым, што ўвесь палітычны сьвет у польска-літоўскіх справах бачыць жаданьне Польшчы захапіць Літву і скасаваць яе самастойнае істнаваньне. Праўда, як урад, так і частка польскае прэсы пярэчыць гэтаму, але-ж справа выглядае так, што ніхто ня верыць гэтаму, бо кожны крок польскага ўраду ў адносінах да Літвы, дае зразуменьне і іншым дзяржавам аб нападках на Літву. Ці гэта праўда-падобна нельга ведаць, але-ж справа пакіравалася ня толькі на эўрапэйскі, але-ж і на агульна-сьвятовы форум. Польска-літоўскую спрэчку будзе разглядаць Ліга Нацыяў.

Трэба адзначыць што і Савецкі Саюз (Расея) так-сама патрывожана гэтым, бо нядаўна перадала Польшчы і Літве свае ноты ў якіх заклікае гэтыя дзяржавы вырашыць спрэчку без крывавай расправы, пры гэтым робіць увагу Польшчы, што ад яе залежыць больш як ад Літвы. Савецкі ўрад адзначае, што Літва ня можа распачаць вайны, а калі нешта падобнае здарыцца, дык ініцыятыва ў тым будзе выходзіць ад Польшчы. Вось чаму Савецкі ўрад усю адказнасьць за справу магчымага нарушэньня спакою пакладае на Польшчу.

Прычынай новай хвалі за лёсы пакою на

З жыцьця Польшчы.

Стараньні польскага дзяржаўнага... ката.

Расейская газэта „Утро" ў № 163 падае такую вестку:

„Дзякуючы таму, што за апошні час вельмі мала выконваецца сьмяротных прыгавораў, польскі дзяржаўны кат неадноўчы ўзбуджаў стараньні аб павялічэньні яму пэнсіі, бо ён амаль не атрымлівае „паштучнае" платы за каждую галаву. Цяпер яго даходы павялічацца, бо сьмяротная казьнь уведзена і ў Вялікапольшчы. Да гэтага часу ён атрымліваў 460 злот. у месяц і па 100 злот. ад галавы".

Цяпер даходы польскага ката павялічацца і ад таго, што ўрад праектуе сьмяротную казьнь выконваць уваднэй форме праз павешаньне, бо дагэтуль пераважную частку асудаў выконвала войска растрэліваючы асуджаных.

Убыткі ў замежным гандлі.

Польскія газэты пішуць, што за месяц кастрычнік Польшча ізноў прывязла тавараў на 13 мільёнаў залатых франкаў болей, як вывезла.

Упрацягу сямі месяцаў Польшча ўсьцяж прывозіць тавараў болей, як вывозіць. Усяго на замежным гандлі за гэты час Польшча мае дэфіцыту на 176 мільёнаў залатых франкаў ці лічачы польскімі злотамі 300 мільёнаў польскіх злотых. І вось гэтую колькасьць грошы Польшча павінна будзе пакрыць або золатам, або загранічнымі цьвёрдымі грашыма.

Польска-нямецкія перагаворы аб гандлі.

Польска-нямецкія перагаворы аб гандлі, як пішуць газэты, наладзіліся і вышлі на добры шлях. І вось на гэтым „добрым" шляху здарылася не абы-якая перашкода.

Галоўнае, што Польшча можа вывозіць, дык гэта—вугальле, ну і жывёла. Але-ж гэтага Нямеччына не патрабуе... Як тут зрабіць, вось пытаньне?...

Уся закавыка польска-нямецкіх перагавораў аб гандлі ў тым, што Нямеччына не патрабуе нічога купляць у Польшчы апрача дрэва, а прадаваць Польшчы мае шмат чаго. Польшча ж патрабуе шмат чаго купляць у Нямеччыне, а мае для прадажы вугальле, якога Нямеччыне зусім ня трэба. Ясна, што Польшча так ці іначай траціць і траціць ад таго, што зьвяртае ўвагу на ўрадоўцаў ды буржуазна-капіталістычныя колы свайго грамадзянства, а аб сялянстве ды работніках зусім ня дбае. Вось у чым трагэдыя яе эканамічна-гаспадарчага палажэньня.

Польская здабыча ад Немцаў.

Нашым чытачом ужо вядома, што Польшча і Нямеччына вядуць перагаворы аб упарадкаваньні гандлю паміж гэтымі дзяржавамі. Найважнейшаю рэчай у гандлі зьяўляецця дрэва. Дык гэту справу абгаварвалі асобна ад іншых справаў гандлю.

Справу гандлю дрэвам абгаварылі, як належыцца, паразумеліся і падпісалі дагавор. Згодна гэтага дагавору Польшча дазваляе вывозіць у Нямеччыну не пілаванае дрэва (калоды), а Нямеччына мае панізіць пошліну на тое дрэва, якое будзе пілаваным і наагул апраўленым вывозіцца ў Нямеччыну. І вось, у гэтым польская прэса відзіць новую здабычу. І праўда, здабыча ёсьць, але-ж ясна, для Нямеччыны.

І вось у чым справа!... Польшчы было-б карысьней, калі-б вывозіць дрэва пілаваным, бо ад гэтага пашырылася-б дрэўляная прамысловасьць. У мэтах гэтага польскі ўрад забараніў вывозіць дрэва калодамі... Нямеччыне-ж выгадней купляць дрэва калодамі, бо гэтым самым яе дрэўляная прамысловасьць разьвівалася-б, а дзеля гэтага Нямеччына налажыла высокую пошліву. Цяпер-жа згодна новага дагавору справа стала зусім іначай... Хто-ж выйграў? Ясна, што Нямеччына, таму, што калі Польшча дазволіла вывозіць дрэва калодамі, дык Немцы ня будуць купляць пілаванага матэр'ялу, а гэтым самым дрэўляная прамысловасьць у Польшчы замрэ, у лепшым выпадку—значна абніжыцца, а ад гэтага лепей Польшчы ня будзе. Дык вось як выглядае польская здабыча!...

Нахочучы ды пакланіўся.

Нядаўна францускі маршал Д'Эспэрэ прывозіў нагароду ад францускага ўраду маршалку Пілсудскаму. Абдарыўшы марш. Пілсудскага францускім ордэнам і дастаўшы ў замен для сябе польскі ордэн, маршал Д'Эспэрэ знаёміўся з польскім жыцьцём, пры гэтым быў на пачастунках! На адным з баляў быў прысутны ваенны прадстаўнік ад Саветаў. Разумеецца, што Француз не хацеў спаткацца з камуністым, але-ж здарылася так, што абмінуць савецкага прадстаўніка не ўдалося. Вітаючыся з камуністым, Д'Эспэрэ пакланіўся і... толькі. Рукі быццам на прывітаньне не падаў. А гэтым быццам уратаваў гонар буржуазнае Францыі. Але-ж факт астаўся фактам: ня хочучы ды пакланіўся!...

Выясьненьне.

У газэтнай палеміцы нам часта прыходзіцца ўспамінаць „Працу". Дзеля таго, каб чытачы маглі ар'ентавацца выясьняем, што ёсьць—польская г. зв. „Партыя Працы" і беларуская газэта „Праца", гэта і трэба мець на ўвазе пры чытаньні газэтаў.

ўсходзе Эўропы паслужыла віленская нарада. Як ужо мы пісалі ў папярэднім нумары газэты, дык Пілсудскі і некаторыя прадстаўнікі замежных і нацыянальных справаў у Польшчы мелі ў Вільні нараду. Польскі ўрад тлумачыць гэта падгатоўкаю для абароны ад жалабаў Літвы ў Лізе Нацыяў, але-ж гэтаму ніхто ня верыць. Нават польская абшарніцкая газэта „Słowo", прыдае шырэйшае значэньне віленскім нарадам і ў кожным разе падае такія камэнтары, якія працівярэчаць афіцыяльным заявам ураду. „Słowo" жадае далучэньня Літвы да Польшчы і заснаваньня з Літвы Вялікага Княства, а з Польшчы каралеўства — на чале з каранаванаю асобаю, як манарха.

Мы-ж са свайго боку можам зазначыць, што лёсы Літвы залежаць ад агульнага ходу палітыкі. Польшча на Літву адкрытага нападу ня зробіць, бо іншыя ёй зрабіць гэта не пазволяць. Нават і Францыя ды Англія, не гаворачы аб Нямеччыне і Саветах не дазволяць Польшчы на аружнае выступленьне проці Літвы.

Аднак-жа гэта не забесьпячае Літву, бо ёсьць іншая пагроза. Справа ў тым, што сучасны Літоўскі ўрад праф. Вальдэмараса трымаецца дзякуючы ўнутраньняй аружнай сіле, але-ж ён не апіраецца на народзе. Амаль-што ўсе палітычныя нацыі знаходзяцца ў апазыцыі да ўраду і ўсякімі способамі стараюцца скінуць яго. Вось адкуль ідзе пагроза літоўскай самабытнасьці, а чаму? Таму што здэнацыяналізаваныя элементы ды розныя літоўскія рэнэгаты шукаюць дапамогі ў барацьбе з урадам Вальдэмараса ў іншых суседзяў, а перадусім у Польшчы. Нядаўна ўцяклі да Польшчы некалькі літоўскіх сацыял-дэмакратаў, якія шукаюць „ратунку" у польскіх па назову дэмакратаў, а па сутнасьці шавіністаў. Апошнія-ж ахвотна дапамагаюць „Ліцьвіном", каб іх рукамі загарнуць да свайго сэрца ўсю Літву. Як гэта можа стацца? Зусім проста. З дапамогаю чужых сродкаў, гэтыя „Ліцьвіны" могуць выклікаць на Літве маленькае паўстаньне і стварыўшы прыпушчальны ўрад абвясьціць далучэньне Літвы да Польшчы, а гэта апошняй дасьць фармальнае права „вырашыць" літоўскую праблему.

Зразумеў гэта і літоўскі ўрад, які здаецца дайшоў да розуму, ды пачаў шукаць апоры ў літоўскім народзе. Урад вядзе гутаркі з некаторымі партыямі аб паразуменьні. Магчыма што паразуменьне дойдзе да мэты, а гэтым самым становішча Літвы ўмацуецца.

Польскія газэты шырока раздзьмухваюць „непарадкі" і твораць у сваей выабразьні паўстаньні на Літве, аднак-жа замежныя газэты пішуць, што там усё спакойна: ніякіх паўстаньняў няма.

Будзем чакаць вырашэньня польска-літоўскага канфлікту Лігай Нацыяў, куды Літва падала ўжо аж тры жалабы. Ліга Нацыяў зьбярэцца на днях на паседжаньне. Шмат якія газэты пішуць, што быццам на гэтае паседжаньне, каб бараніць гонар Польшчы, мае паехаць асабіста марш. Пілсудскі. Пры гэтым зазначаюць, што марш. Пілсудскі мае надзею спаткацца там з францускімі і ангельскімі кіраўнікамі замежнай палітыкі... Вось гэта дык і будзе запраўдная прычына паездкі... Пажывём — пабачым, а не пабачым, дык пачуем...

Зыркі.

ЯКУБ КОЛАС. 19)

Сымон Музыка.

Поэма.

(Працяг).

Рэха, бы той лёгкі конь,
Па-над возерам пабегла
Нязьлічонай процьмай ног
І каня свайго распрэгла,
Дзесь прапаўшы ў чаратох;
Толькі гул пашоў балота,
Бы ўзбудзіўся вадзянік.
На міг спынена работа,
Стук на момант там унік.
— Што, зьлякаўся, недаверку?—
Усьміхнуўся дзед у вус:
— Ці ня трапіла ў „манерку?"
Ці ня выскачыў дзе гуз?
Няхай стрэльба—не ламанка,
Але стрэліць—зробіць знак...
То ня стрэльба, а каханка,
Нават старасьць ёй ня брак.
— Дзедку, што ўсё гэта
значыць?
Кажаш, там няма сьлядоў,
Хоць сякера там і скача,
Крышыць комлі гушчароў,
І чуваць як дрэвы гучна
З шумам валяцца на дол...
Чалавеку— неспадручна:
Ты-ж пільнуеш неадлучна
І гаворыш, цэл і кол.
Непатоптана травінка,
А між тым работа йдзе,
І няма ёй тут упынку.
Во! ізноў тапор гудзе...
Так, няўцямна і таёмна...
Праўду ты казаў, дзядок...
Цёмна справа, дзедку, цёмна!
Нейкі зблутаны клубок.
— Эгэ-ж, хлопчыку, на сьвеце
Многа розных ёсьць загадак,
Ды для іх ёсьць свой парадак,
Іх ключы—у іх прымеце.
Аб іх вецер нам гаворыць,
І шумяць аб іх лясы,
І глядзяць яны з расы,
Аб іх кажуць неба зоры,
Воды ў рэчках і азёрах,
Ліст на дзераве і цьвет,—
Многа, хлопча, тых прымет.
Нават зьвер у сваіх норах
Носіць іх адбітак-сьлед.
Так і тут, мой хлопча-браце...
Не, ня так гэта, ня так!
Гэта ёсьць прымета, знак,
Толькі трэба адгадаць іх.
Вось затым-жа чалавеку
І той розум, хлопча, дан,
Каб ён мог зганяць туман,
Што гняце яго спрадвеку,
І каб змог ён, позна рана,
Зьняць няведаньня пячаць,
А той напіс няўчытаны
Растлумачыць, адгадаць.
І ня дарма-ж на Палесьсі
Чуў ад сталых я галоў,
Што ў жыцьці мы, як у лесе—
Пад уладай нейкіх слоў.
І казалі яшчэ людзі,
Што нічога на зямлі
Патаемнага ня будзе,
Дзе-б загадкі не зьляглі,
Як-бы дзей сваіх ня блутаў,
Не хаваў сваіх канцоў:
Зьдзеку голас, больш пакуты
Не схаваць і ў мгле вякоў.
І зямля ў тым паклялася
Людзкім горам і сьлязьмі...
Так і прыказка вялася
Між разумнымі людзьмі.
Эгэ-ж, хлопчыку, так кажуць,
Людзі-практыкі ня лгуць:
Чыесь рукі сеці вяжуць
І на замак іх нясуць.
Не дарма-ж гудзе сякера:
Чуе парк тут свой канец.—
Для ўсяго свая ёсьць мера,
Свой у кожнага ганец.—

ЧАСЬЦЬ ПЯТАЯ

I

На сьвет прабілася вадзіца,
Што век стаяля пад гарою,
Пад цяжкай цёмнаю карою.
Яна заззяла, бы зарніца
У цьме вячэрняю парою,
Калі над стомленай зямлёю
Навісьне ночка-чараўніца.
Яе зьяўленьне ў тэй краіне
Для ўсіх было вялікім сьвятам,
Для ўсіх жаданаю была там
Рачулкі плынь бліскуча-сіня:
Палём, лясом і тэй даліне,
Дзе дуб-асілак зьвесіў шаты,
Дзе бусел меў дом на галіне.
Лагодна, дружна і шчасьліва
Жыцьцё зайграла каля рэчкі.
У ёй паліла сонца сьвечкі,
І к ёй імкнулася маўкліва
І кальва жыцейка і грэчкі,
Аер, чарот, лаза, парэчкі...
На хвалях ветрык плыў жартліва.
І нават з неба зоркі ўночы
У ёй купалі свае косы
І мілы усьмех свой дзявочы;
А гэты месяц безгалосы,
Ідучы небам на ачосы,
Зірнуцца ў рэчцы быў ахвочы.
Такія мела рэчка лёсы.
Адзін мароз ня знае жалю,
Ня любіць радасьці і волі
Прыйшоў, зірнуў, сказаў: „даволі".
І б'е на рэчцы свае палі
Ды піша розныя крамзолі,
Бо сам тут хоча стаць на чоле,
І кайданы кує на хвалі.
І стала мёртва ў тэй мясьціне,
Хоць шчодра клаў мароз там
чары.
Асілак-дуб ня сьцерпеў кары,
І кажа ён сухой галіне:
„Спадзі наніз, як пярун з хмары,
Разьбі ты скрэп халодна-сіні:
Няхай ізноў гуляюць плыні,
Няхай жывуць ізноў абшары".
Падняўся вецер: „Гэй, да зброі,
Каб даць жыцьцю тут вызваленьне.
Мы зьнішчым холаду насеньне
І лёд паганы ўвесь раскроім,
Паб'ем халоднае скляпеньне
І рэчку збавім з амяртвеньня
І новы лад мы тут устроім".
Шуміць, кіпіць бурліць змаганьне
За шчасьце, волю і свабоду,
І лес зваліў на лёд калоду,
Разьбіў яго тут скрэпты-тканьне.
Мароз ізноў марозіць воду.
„Я ў лёд схаваю ўсю прыроду—
Мая тут воля панаваньне!"
Глядзела сонца ў засмучэньні
На калатню варожых станаў—
Ня вырваць злу ад зла кайданаў.
І шле яно наніз праменьні,
Заве да згоды замірэньня,
Каб сьцішыць ласкаю буянаў.
І гэта ласка з дабратою
Спыняе тую трасяніну
І зноў выводзіць на пуціну

Што дзеецца ў сьвеце?

У Літве.

За апошнія дні ў Коўне адбываюцца паседжаньні камітэтаў усіх палітычных партыяў, дзе абгаварваюцца справы стварэньня новага нацыянальна-кааліцыйнага ўраду, але без сацыял-дэмакратаў і камуністых. Пад націскам зьбліжаных да сябе колаў прэм'ер Вальдэмарас стараецца паразумецца з апазыцыйнымі партыямі.

У сувязі з віленскаю канфэрэнцыяй марш. Пілсудскага, Вальдэмарас паслаў у Лігу Нацыяў аж дзьве ноты-скаргі. У іх вінаваціць ён Польшчу, што яна падтрымлівае грашамі літоўскіх эмігрантаў, арганізуе і падтрымлівае іх у барацьбе з істнуючым літоўскім урадам. Далей падкрэсьлівае, што Польшча мае аднесна Літвы агрэсыўныя (захопніцкія) замеры.

Конкурс на... дзяржаўную пасаду.

У Празе (сталіца Чэхаславакіі) аб'яўлены конкурс на пасаду ката. Прэтэндэнтаў на гэтую „высокакультурную" пасаду ў „хрысьціянскай дзяржаве" набралася аж 59, між імі нават... былы прафэсар багаслоўя (вышэйшае навукі аб Богу).

Мусіць даходная пасада, калі і прафэсар захацеў мець тытул... ката.

Бунт вязьняў у Злучаных Штатах.

У дзяржаўным вастрозе ў месьце Фольсом (правінцыя Каліфорнія ў Паўночнай Амэрыцы) болей як 1000 вязьняў зрабіла адчайную пробу ўцечкі, прычым двух дазорцаў і пяць вязьняў было забіта, а трох дазорцаў, 17 вязьняў, паліцэйскі афіцэр і сэкрэтар начальніка вастрогу ранены. Бунт успакоіў аддзел салдат з 500 чалавек і паліцыянты ўзброеныя кулямётамі.

НАВІНЫ.

— Канфэрэнцыя Б. С. С. у Сьвіры Сьвянцянскага павету. 27 лістападу г. г. у м. Сьвіры, Сьвянцянскага павету адбылася павятовая канфэрэнцыя Беларускага Сялянскага Саюзу. Прысутных было 51 чалавек, якія выбралі з пасярод сябе павятовы камітэт Селсаюзу ў гэтакім складзе: гр. гр. Язэп Карэцкі, Флёр Ерафееў і Эліяш Буша.

— Лекцыя ў Беларускім Інстытуце Гаспадаркі і Культуры. У нядзелю 4 сьнежня г. г. а гадз. 8-ай увечары, у памешканьні Беларускага Інстытуту Гасп. і Культуры, Вострабрамская вул. № 8 кв. 1 гр. П. Каруза прачытае лекцыю на тэму **„Псыхалёгія народаў"**. Уваход на лекцыю безплатны.

— Далейшыя выступленьні Беларускага Народнага Тэатру. Беларускі Народны Тэатр, Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ў далейшай сваей працы на правінцыі мае выступіць са спэктаклямі 1, 2, 3, і 4 сьнежня г. г. у м. Глыбокім. З Глыбокага пакіруецца на Докшыцы, Буцлаў, Крывічы, Даўгінава, Куранец і Вялейку. Разумеецца ў гэтым маршруце могуць быць перамены.

— Ксяндзы ня будуць пасламі. Віленскі арцыбіскуп Яблжыкоўскі надовячы выдаў распараджэньне, забараняючае ўсім ксяндзом віленскае архідыяцэзіі кандыдаваць у паслы пры выбарах у наступны Сойм і Сэнат. Забарона гэтая выклікана, быццам, нястачаю ксяндзоў і патрэбаю вясьці інтэнсыўную пастырскую працу.

— Годна ўвагі. Беларускія Сялянскія Інстытуцыі дзякуючы таму, што Паўлюкевіч падсуседзіўся, праз нейкі час мясьціліся ў адным доме толькі паверхам вышэй, ад паўлюкевічаўскай-дэфэнзывы. Гэта і змусіла перайсьці на новае памешканьне.

Нашаму супрацоўніку здарылася зайсьці ў краму да Жыда, які пазнаўшы ў ім Беларуса запытаўся аб зьезьдзе. Разумеецца, што Сялянскі Саюз ніякага зьезду ў Вільні не ладзіць, дык супрацоўнік запярэчыў гэтаму. Таглы высьнілася, што гутарка ідзе аб паўлюкевічаўшчыне.

І вось што запраўды годна ўвагі!... Жыд, які мае невялічкую крамку разумее, што сабою зьяўляе асоба Паўлюкевіча і яго справа. Зазначыўшы паўлюковічаўскае палянафільства як шкоднае зьявішча для беларускай справы, Жыд адзначыў, што і ў іх грамадзянстве ёсьць такія-ж самыя прадажнікі — ў палітычнай групы, якая носіць назоў — Ортодоксы і „працуе" ў Галіччыне.

Калі Жыды разумеюць Паўлюкевіча дасканальна, дык і Беларусы тым болей павінны ўясьніць сабе гэта.

— Прыяцельская качка „Kurjera Wileńskiego". „Кур'ер Віленскі", які адзначаецца на славах прыхільнасьцю да беларускае справы гэтымі днямі ізноў падаў інсынуацыю. Згодна вестак „Кур'ера" беларуская вучыцелька Булыга, за тое, што вучыла дзяцей у беларускай школе — зьяўляецца камуністкаю, а яе муж — хадэк (бо здаецца быў прысутны на зьезьдзе беларускіх хадэкаў), таксама камуніст „вывротовец".

Сорамна паны дэмакраты вам за гэтакія качкі!... Вы пісанівай быццам дамагаецеся пашырэньня беларускага школьніцтва, а ўсякую праяву яго падводзіце пад Кадэкс Карны!...

— Красачкі „краёвасьці". Некаторыя польскія дзеячы на нашых землях бачачы што сьвядомасьць Беларусаў так пашыралася, што ім ужо няма месца для іх баламуцтваў, рашылі папробаваць яшчэ адзін спосаб!... А ну-ж часам удасца. І дзеля, гэтага ўсе тыя, што ўсякімі спосабамі стараліся абмяжаваць правы Беларусаў, цяпер абвясьцілі „згоду"!

На грунце гэтага паўстала палеміка паміж самымі Палякамі. Гэтая палеміка высьвятліла, што тыя, якія ўзяліся ратаваць наш край зьяўляюцца ў пераважнай большасьці ня тутэйшымі, а наезджымі з самай Польшчы.

Ня мінае гэта і „Кур'ера Віленскага", які таксама, як піша польскі-ж „Дзеньнік Віленскі" ня мае ані воднага сталага супрацоўніка, які паходзіць з нашага краю. Вестка гэтая запярэчана ня была, як відаць дык мы маем справу з палітычным місіянэрствам, якое хоча вывесьці наш народ з роднае старонкі.

Прыкра, што і беларуская газ. „Праца" салідарызуецца з імі!...

— Страляюць „спраўна і спрытна". Нядзельныя польскія газэты падаюць вестку аб тым, што ў часе калі Н-скі полк артылеры адбываў баявую стральбу каля Новае-Вілейкі адзін гарматны набой „акуратна" трапіў туды куды ня трэба. „Спраўна і спрытна" трапіў у жылае памешканьне, дзе ўзарваўся зрабіўшы шкоды на 2 тысячы злотых і толькі... З жыхароў ніхто не ўцярпеў, бо акурат нікога ня было ў памешканьні.

Беларусы ў Чэхаславаччыне.

З студэнскага жыцьця.

11-га лістападу 1927 году адбыўся гадавы зьезд Аб'еднаньня Беларускіх Студэнскіх Арганізацыяў „АБСА". Урачыстае адкрыцьцё адбылося ў салі Вінаградзкага Народнага Дому, на якое былі запрошаны госьці ад усіх студэнскіх арганізацыяў. У склад новаабранага прэзыдыуму „АБСА" ўвайшлі: інж. С. В. Лаўскі, Т. Грыб, інж. С. А. Клімовіч, інж. С. В. Русак і студэнт філёзофіі Ф. Грышкевіч.

Папраўка.

Цераз карэктарскі недагляд у № 87 „Сял. Нівы" ў вершы Янавіда здарылася прыкрая памылка. Трэці радок з верху надрукавана: „Калі ня трэба мне глядзець", а павінна быць: „Калі ня міла мне глядзець".

Дабра і згоды цеплатою.
І жывіць рэчка зноў краіну,
Вакол згуртоўвае расьліну
І зьзяе шчасьцем і красою.
—
Ажывіўся замак хмуры,
Бляск, сьвятло, гарэць агні,
Зіхацяць там вокны, муры,
Зьзяюць вежы ў вышыні.
Парк жыве, гарыць і дыша.
Як каралі на шнурох,
Скрозь дарожак зьзяе-пыша
І калышацца ў агнёх
Срэбра лісьцяў на галінках
Старасьвецкіх ліп, дубоў.
То—маёўка-вечарынка,
То банкет—гульня паноў.
І спакойна, ціха, роўна
Блеск ліюць свой ліхтары
І сплятаюць так чароўна
Сьвятло-цені на кары
Комляў тоўстых, нярухомых,
На галінках, на сукох,
Бы застыў тут весьнік громаў,
Блеск маланак на камлёх.
А ўгары над гэтым бляскам
Зьвісла ноч яшчэ цямней,
А з глыбінаў неба казкай,
Поўнай чараў, ціхай ласкі,
Пазіраў яшчэ ясьней
Гожы месячык няпоўны,
Чуць пачаты баханок,
І яму ноч з хмарак-воўны
Белы выткала вянок.
— Уміраць ім тут ня трэба:
Ім тут рай і ім тут неба,—
Думаў моўчкі дзед Даніла,
Збоку стаўшы ад паноў:—
Што ім той сьвет? ім тут міла,
А памруць, па іх-жа зноў
Будзе пышнае маленьне,
З пыхам гроб іх панясуць;
З раю сьветлага збавеньня,
Як і тут, нас адапхнуць.—
А паны сабе балююць,
П'юць заморскае віно—
Для іх робіцца яно,—
І ім лёкаі слугуюць,
Як тут водзіцца даўно.
Між адвечных жаралістых
І растрэсканых камлёў
Тоўстых клёнаў і дубоў,
Кругом стаўшых, бы маністы,
Стол даўжэразны, аж гнецца
Ад закусак дарагіх,
Там віно шуміць і льлецца,
Мова хмельная вядзецца,
Сьмех паненак маладых,
Разубраных, як у маі
Кветкі тыя на лугох,
Як вясной бярозкі ў гаі,
Як валошкі на палёх.
І якіх убораў толькі
На паненках ня было.
Анталяжыкі ў дзьвё ролькі...
А іх белае чало
Авівалі кудры гожа—
Лён завітых валасоў.
А іх тонкіх галасоў
І музыка зграць ня зможа.
Завушніцы і пярсьцёнкі
Так і зьзяюць і гараць.
Як у восак, стан іх тонкі,
Вочы зорамі глядзяць.
Шчочкі тыя, ну—сунічкі...
Ях, дзяўчаткі-чараўнічкі,
Лепш на вас не пазіраць!
А прамовіць-засьпявае—
Пан шалее малады:
Чорт яго і бацьку знае,
Што з ім робіцца тады!
То прыскочыць, то прыгнецца,
То рукою павядзе,
Плечы ўскіне, засьмяецца,
Як матыль над лямпай ўецца,
Як над краскай чмель гудзе.
— Гэй, панове, ўгурэн шклянкі!
Піем здрове свэй коханкі.—
Песьню пан якісь заводзіць,
Драбізіць, бы той казёл,
І вачамі ўсіх абводзіць,
Чаркай стукае аб стол.
— Віват, ксёнжа наш вяльможны!—
І ўстаюць ураз паны;
Момант—чаркі ўсе парожны,
Князя гушкаюць яны.
Тут музыкі—лозьнік гібкі—
Падымаюць, хто клярнэт,
Хто басэтлю, а хто скрыпкі,
Каб аздобіць той банкет.
Як утнулі-ж, як уцялі,
З дысканта, а хто з баса,
Аж, здаецца, задрыжалі
Лісьці, дзерава краса.
Кіраўнік на часьці рвецца,
Пан Галыга—адзін рух,
То да скрыпак ён памкнецца,
То заверціцца вакруг.
Ходзяць рукі, як пружыны,
Адбівае тахт нага,
Лоб зьбіраецца ў маршчыны,
І сам гнецца, як дуга.
— А дзе хлоп, што ладна грае?
Гэй, музыку завалаць!—
Падгуляўшы князь гукае:—
Ўраз хлапака мне падаць!—
Сьціхлі госьці і музыкі.
З іх застылай грамады
Праціскаецца на клікі
Наш музыка малады.
Вышаў ён і пакланіўся,
Кінуў погляд на паноў.
Эх, і дзе-ж ён апыніўся!
Пых такі яму й ня сьніўся,
Колькі блеску і агнёў!
— Ну, зайграй-жа нам, каханы.—
Князь крутнуў свой чорны вус
І на белы той абрус
Ставіць локаць падзіманы.
Граў Сымон ужо ня мала,
А чаго-ж яго рука
Так парыўна задрыжала
Пад узьлётамі смыка?
О, каб мог агнём пякучым
Ён ім душы апаліць,
Болем вострым, не гаючым
Думкі іх усе авіць!
Каб адчулі крыж няволі,
Заняпаласьць прасьцяка,
Зыркі сьвіст вятроў у полі
І лёс гэты бядака!
Ён зайграў, і струны горка
Адклікаліся гулі.
Аддавала іх гаворка
Гневам, крыўдаю зямлі...
Скончыў граць ён—паны ў ладкі
Запляскалі, як адзін.
Ма быць панскія парадкі
Вымагаюць такі чын.
Вус у князя зварухнуўся.
— А скажы, каханы мой:
Што ты вcase ваказаць мануўся:
Думку, песьню ці настрой?
— Я скажу, вяльможны княжа.—
І пачаў Сымонка так:
„Хто пра гора тое скажа?
Дзень памрэ, і ночка зьляжа,
Чорны ўзьдзеўшы андарак.
А дуб будзе смуткаваці,
Бо няма яго дзіцяці,
Бо такая доля іх.

(Далей будзе.)

Водгукі аб працы Беларускага Народнага Тэатру.

Да ведама Белар. Інстытуту Гасп. і Культуры.

22-га лістападу Беларускі Народны Тэатр прыехаў у м. Паставы і першым спэктаклям паставіў „Паўлінку“. Заінтэрасаваньне тэатрам было дужа добрае. П'еса адыграна была настолькі памастацку, што выклікала падзіў тутэйшага грамадзянства. Затое па заканчэньні прадстаўленьня ўвайшла на сцэну паліцыя на чале з рэфэрэнтам „bezpieczeństwa“ і патрэбавала экзэмпляр „Паўлінкі“, хочучы даведацца ці ёсьць у ролі Пранціся Пустарэвіча словы: „а васпан, собственно, сваю польскую схавай сьвіням на сьнеданьне“. Гэта выклікала вялікае зьдзіўленьне нашага агулу, бо ў п'есе Пустарэвіч кажа да Быкоўскага: „а васпан, собственно, сваю панскую схавай сьвіням на сьнеданьне“. На гэтым і кончылася першая зачэпка.

На другі дзень г. зн. 23.XI. зьяўляецца да нас у готэль заступнік камэнданта паліцыі Густаў Гарлюс, „przodownik“, паліцыянт і адзін канфідэнт рабіць дазнаньне, пачынаючы з дырэктара тэатру, па дасьледу, ці было сказана слова „панскую“ ці „польскую“. Атрымаўшы катэгарычны адказ, што было сказана слова „панскую“, а слова „польскую“, у зьвязку з успомнянымі славамі з п'есы, нават і праз мысьль не праходзіла, пачалі чапляцца да песьняў у п'есе; пасьля нашага тлумачэньня, прычапіліся да гымну „Дзе чутны мовы нашай гукі“.

Надта цікава, што адзін з паліцыянтаў сьлібізаваў заступніку камэнданта словы песьні з друкаванага экзэмпляру некалькі разоў, а той пісаў, кажучы, што „добра ведае“ аб чым у песьні гаворыцца.

23.XI. ігралі „Хама“, публіка валнавалася, даведаўшыся аб папярэдніх здарэньнях і закідах. Зайшла прыкрая сытуацыя.

24.XI. пацягнулі дырэктара да камэнданта павятовае паліцыі, дзе аказаўся прысутным і стараста, які заявіў, што, апіраючыся на даносе, адбірае дазвол на спэктаклі ў Пастаўскім павеце, зазначаючы пры гэтым, што перадасьць справу, як антыпанствовую, да пракурора. Пасьля довадаў дырэктара тэатру аб несправядлівасьці закіду і запэўненьня, што гэта была чорная работа некалькіх асоб, хочучых прыслужыцца свайму начальству, стараста сказаў, што дасьць адказ праз гадзіну. Праз пэўныя дзьве гадзіны дырэктар быў пакліканы ў староства, дзе заступнік старасты сказаў, што дазваляе на спэктаклі ў Пастаўскім павеце пад варункам, што калі хоць раз здарыцца на вас такі данос, дык будзе адабрана „канцэсія“ нават і ваяводзкая (якое на'т і нямя).

На гэтым пакуль што і кончылася. На спэктаклях было, між іншых гасьцей, многа „нашых апякуноў“, якія і выдумалі ўсю гэтую правакацыю.

Маем подпісы асоб, якія падцьверджаюць нашую нявіннасьць у павышшай справе.

Артысты Бел. Нар. Тэатру.

Наш трыумф.

Беларускі Народны Тэатр у Гадуцішках
19 і 20 XI. с. г.

Сумна і крыўдна было тады, калі да нас прыяжджалі нейкія ашуканцы, штукары, магікі і таму падобныя злыдні, калі забіралі ад нас нашы залатовачкі, а паказвалі нам такія штучкі і здольнасьці, што ў нас кожны пастух патрапіць паказаць тое самае... Але-ж мы беларускія людзі ўмеем усё цярпліва перажываць. І вось, паміма сумнай вясеньняй пары засьвяціла нам яснае сонейка... Гэта было тагды, калі мы прачыталі ў нашай паважанай газэце „Сялянскай Ніве“, што Беларускі Народны Тэатр выехаў з Вільні на правінцыю і зьявілася імя нашага мястэчка. Праўда, у хуткім часе нашага чаканьня тэатру, мы ўбачылі яго абвесткі. Тут мы і ўцешыліся, бо былі пэўныя, што наша роднае ня будзе ашуканствам для нас, і праўда!... мы не памыліліся, мы затрыумфавалі. Дзень суботні нам стаўся ўрачыстым сьвятам, сьвятам нашага роднага слова і культуры. Адыграныя драматычна-сцэнічныя штукі паказалі нам надзвычайныя артыстычныя здольнасьці, глыбіню нашай народнай культуры і прыгожасьць нашай мовы. Паказала нашую несьмяротнасьць і жыцьцёвасьць. Песьні тэатральнага хору выказывалі нашую сумную мінуўшчыну і ясную будучыню. Родныя нашыя танцы лявоніха і юрачка пратанцаваныя пабалетнаму нашымі дарагімі артыстамі ўзбудзілі ў нас бадзёрасьць. Усё падараванае нам праз наш дарагі Інстытут і Тэатр ёсьць доказам, што мы жылі і жывём уласным нацыянальным непазычаным ад другіх жыцьцём. Запалянае сьвятло ў нашых душах будзе нам з кожным днём ярчэй асьвячаць нашае гаротнае існаваньне... Дык няхай-жа і Вам, дарагія браты і сёстры, артысты і артысткі, будзе шчасьліваю і яснаю жыцьцёвая сьцежка. Толькі шляхам асьветы дойдзем мы да шчасных лепшых дзён.

Некалькі прысутных.

Зьвярнеце ўвагу, сяляне!

Віленская часопісь „Życie Ludu“ ў № 20 зьмяшчае наступнае:

„У выніку пакрыцьця глыбокім сьнегам незамёрзлае зямлі, азіміны падпалі пад паважную пагрозу. Кожны земляроб павінен якнайхутчэй забаранаваць сьнег над жытам, як толькі па адлізе выскачыць мароз і створыць цьвёрдую сьнегавую скарынку.

Калі не паламаць у пару гэтае скарынкі, то будзе затруднены вольны доступ паветра і ў выніку гэтага—жыта выгіне, а тагды прападзе праца і ня вернецца насеньне“.

Усячына.

Кніга „высокае вартасьці“.

(У мэтах інфармацыі).

Вучоны абшарнік В. Студніцкі нядаўна выпусьціў сваю кнігу: „Przewroty i reformy agrarne Europy powojennej i Polski“ каторую польскія абшарнікі лічаць высокай вартасьці працай.

Як інфармуе „Słowo“ — пастуляты „вучонага“ ў гэтай кнізе зводзецца, між іншым, да наступнага:

1) „Парцэляцыйны працэс павінен быць працэсам арганічным залежачым ад агульнага складу гаспадарчага жыцьця, дзеля чаго вызначэньне дэкрэтамі парцэляцыйнага контынгенту (часьці) на азначаны пэрыяд часу павінна быць скасавана.

2) З пагляду на сувязь вялікіх маёнткаў з зямельнаю прамысловасьцю павінна быць скасавана ўстанаўленьне максімуму (самага найбольшага) ўладаньня, бо гэта працівіцца развіцьцю прамысловасьці і варштату працы для людзей.

3) Прымусовае пазбаўленьне ўласнасьці можна прыспасабляць толькі да „няўжыткаў“.

4) Канфіскаваныя маёнткі расейскім урадам па 1831 і 1863 гадох павінны быць зьвернуты валадаром або іхнім спадкаберцам (насьледнікам.)

5) Прымусовае пазбаўленьне ўласнасьці можна прыспасабляць да маёнткаў, каторыя кепска гаспадараць, і то са згодаю мяйсцовага зямельнага таварыства.

6) Пры Міністэрстве Землеробства і Зямельных Рэформаў, павінен быць створаны дэпартамант унутранай калёнізацыі“.

Як відзім з гэтае пастановы, дык польскае абшарніцтва, пачуўшыся на сілах за часаў санацыйнага ўраду, хоча пахаваць на'т і думку аб тым, каб зямля перайшла ў рукі працоўнага чалавека. Ясна, што сялянства мусіць арганізавана выступіць на супраць абшарнікаў і свае жаданьні зьдзейсьняць сваімі сіламі.

Весткі з Краю.

Паншчына.

Кожнаму Беларусу ведама, што паліцыянт на крэсах — цар і бог. Вось гэтыя багі з Шэняўскага пастарунку прымушаюць служыць паншчыну. І так:

Сялянін вёскі Шэні, Я. Кугач на сенажаці кіям забіў 2 качкі. Аб гэтым нехта данёс паліцыянту, каторы, не даволі таго, што адабраў качкі, а яшчэ прымушае Кугача вязьці яго па вёсках, страшачы пратаколам. Няшчасны Кугач мусіў вязьці паліцыянта, баючыся заплаціць кару. Ці-ж гэта ня зьдзек над безбаронным селянінам?

М. Бедны.

Бандыцкі напад.

(в. Малыя Міцкевічы, Нясьвіскага пав.).

У ночы, з 31 кастрычніка на 1 лістападу, у в. Малыя Міцкевічы зьявіліся зладзеі, ці проста бандыты, у лічбе пяцёх чалавек, уваружаных рэвальвэрамі. У першую сваю ахвяру, у жыхара Ладзяты, бандыты забраліся ў камору і абабралі яе нашчэнт. Ад яго перайшлі ў камору другога — Скрыбы, але тутака застаў іх пры працы сын Скрыбы, які варочаўся з работы з суседняе вёскі. Убачыўшы гаспадара зладзеі-бандыты (пэўня былі знаёмыя) пачалі ўцякаць. Скрыбчык, схапіўшы сякеру, пабег за імі. Падняўся крык і... страляніна з боку бандытаў, у выніку якое Скрыбчук атрымаў 2 лёгкія раны. Пачалі зьбягацца суседзі, але было позна, бандыты ўжо пасьпелі ўцячы.

На заўтра, прыехала ўся Ланская паліцыя з сабакаю-сышчыкам. Але ні паліцыя, ні яе сабака нічога не знайшлі. Каб „палітычнага“, дык пэўна знашлі-б, а на зладзеяў — не майстры.

Зорна.

Школа сьлёз.

(Дзісьненскага павету).

У нашай вёсцы, Гэрманавіцкай воласьці, ужо другі год, як існуе польская школа, вучыцелькай якое ёсьць г. званая „галілейка“. У леташнім годзе яна вучыла нашых дзетак „мэдлаў“ і „абэцадла“, так што некаторыя бацькі казалі: „сёлета абецае, а на лета дык будзе вучыць“.

Але памыліліся бацькі, бо засталіся ізноў „мэдлы“ і 2-х гадзінныя „пшэпісовыя“ заняткі, а вучыцелька далей „абецае“.

Праўда, у гэтым годзе галілейка пашла наперад бо прыдумала новыя „мэдлы“. „Мэдлы“ гэтыя, ня што іншае — як біцьцё бізуном нашых дзетак. Вось факт:

У кастрычніку г. г. аднаго дня, калі быў вялікі дождж, вучыцелька загадала вучням прынясьці матэр'ял на лепку гаршкоў, місак, яблык і г. д. Вучні пашлі, але вярнуліся большаю часьцю не з матэр'ялам у школу, а з гразёю і балотам... Ня ведаю як там сталася з гумарам вучыцелькі, але ведаю, што яна ўсіх вучняў зсекла бізуном так, што ў школе падняўся адзін жудасны плач... За хвіліну праз дзьверы як корак з бутэлькі, вяляцеў вучань-хлопчык (Кутнэр)... Аказалася што яго вучыцелька выкінула і потым, ня гледзячы ані на якія просьбы ня прыняла ў школу.

Дык вось якія першыя крокі вучэньня праходзяць нашыя дзеткі ў польскай школе.

Янка Закінуты.

Рэдактар і выдавец А. Герасімчук.

Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.